

Kritéria a podmínky pro ponechání pacienta s příznaky nemoci COVID-19 v ambulantní péči

Společnost urgentní medicíny a medicíny katastrof ČLS JEP

Verze: 2/13-11-2020

1. Úvod

Předložený doporučený postup vznikl v době probíhající pandemie COVID-19. Zabývá se kritérii pro ponechání pacienta s příznaky nemoci COVID-19 při výjezdu ZZS v ambulantní péči a podmínkami této péče. Principy tohoto dokumentu mohou být uplatněny též v rámci ambulantního ošetření pacienta s příznaky nemoci COVID-19 na urgentním příjmu před jeho/jejím propuštěním do domácí péče.

2. Východiska

Prioritou je bezpečnost zdravotníků a bezpečnost pacienta s ohledem na aktuální poznatky o infekci SARS-CoV-2. Druhým hlediskem se může stát udržitelnost kapacity zdravotnických zařízení lůžkové péče.

3. Kritéria pro ambulantní péči pacientů s COVID-19

Rozhodnutí o ponechání na místě či o transportu k CPALP u konkrétního pacienta je založeno na vyhodnocení aktuálního klinického stavu, epidemiologické anamnézy a na zvážení všech dalších relevantních faktorů vedoucím výjezdové skupiny.

Doporučujeme:

- Ponechat pacienty s příznaky COVID-19 na místě (tedy v domácím ošetření nebo v zařízení, poskytujícím sociální služby), pokud nejsou přítomny rizikové faktory závažného průběhu nemoci COVID-19. Za rizikové faktory jsou považovány zejména:
 - známky počínajícího, hrozícího nebo rozvinutého akutního respiračního selhání (dušnost v klidu, při řeči nebo po několika krocích, tachypnoe, cyanóza, alterace mentálního stavu) nebo známky šoku, tkáňové a orgánové hypoperfuzi, hypotenze, prodloužený kapilární návrat, cyanóza, porucha periferního prokrvení, alterace mentálního stavu, oligurie, bolesti na hrudi);
 - závažné komorbidity, které výrazně zvyšují riziko průběhu nemoci COVID-19 (závažná plicní nebo kardiovaskulární choroba, hypertenze, diabetes mellitus, HIV +, obezita s BMI ≥ 35 , renální insuficience, aktivní malignita, imunosuprese apod.) a jsou známky jejich dekompenzace či dekompenzace bezprostředně hrozí;

- je nutná diferenciální diagnostika dušnosti, případně jiného závažného symptomu, případně jde o souběh nemoci COVID-19 a jiného urgentního stavu, zejména s potřebou centrové péče;
- potřeba zajistit péči, nedosažitelnou v domácím (sociálním) prostředí (parenterální rehydratace, intermitentní potřeba oxygenoterapie apod.).

Hodnoty vitálních funkcí vztažené k individuálnímu stavu pacienta jsou pomocnými kritérii, rozhodující jsou klinické příznaky a celkové vyhodnocení vedoucím výjezdové skupiny.

Orientační hodnoty pro ponechání pacientů bez závažné anamnézy na místě jsou: SpO₂ ≥ 95 %, klidová dechová frekvence ≤ 22/min. a tepová frekvence ≤ 110/min. V případě chronické nemoci je nutné vyhodnotit aktuálně naměřené hodnoty individuálně.

U pacientů v paliativní péči nebo při její indikaci je nutno přísně individuálně vyhodnotit příznaky, průběh nemoci/nemocí, rizikové faktory a prognózu pacienta a terapeutické možnosti, a na základě komplexního vyhodnocení všech relevantních faktorů poskytnout takovou péči, která je pro daného pacienta optimální. Je nutné postupovat podle zásad lékařské etiky a podle stávajících platných legislativních a odborných norem.

Pacienty s příznaky nemoci COVID-19 lze ponechat v domácím ošetřování nebo v zařízení poskytujícím sociální služby, pokud jsou splněny podmínky uvedené v bodě 4, a pacient i členové jeho/její domácnosti nebo pečovatelé jsou poučeni podle bodu 5. a Přílohy č. 1 tohoto dokumentu.

4. Podmínky ambulantní péče u pacientů s příznaky COVID 19

Pokud vedoucí výjezdové skupiny na základě vyhodnocení klinického stavu pacienta a zhodnocení ostatních faktorů (příznaky, průběh, rizikové faktory, prognóza) rozhodne o možné ambulantní péči, tedy o ponechání pacienta v domácím prostředí, doporučujeme:

- Informovat pacienta o potřebě monitorování jeho zdravotního stavu po celou dobu léčby až do vymizení příznaků telefonicky prostřednictvím registrujícího praktického lékaře.
- Seznámit pacienta i členy jeho domácnosti nebo pečovatele se závažnými příznaky a s tím, že při jejich výskytu je nutné obrátit se bez prodlení na ZZS (tísňová linka 155).
- Informovat pacienta o aktuální podobě předpisů týkajících se ukončení karanténních opatření (nejdříve 10. den od prvního pozitivního PCR testu, z toho minimálně poslední 3 dny musí být pacient/ka bez klinických příznaků; kontrolní PCR test se již neprovádí).
- Podrobně poučit pacienta i členy jeho domácnosti o osobní hygieně, osobních ochranných prostředcích a o potřebné péči a jejím bezpečném poskytování, viz bod 5 tohoto dokumentu.

V případě ponechání pacienta v prostředí se sociální péčí doporučujeme prověřit, nakolik jsou zásady a postupy, uvedené výše, známe personálu poskytujícímu sociální služby a informovat jej v potřebném rozsahu.

5. Obsah poučení

Doporučujeme seznámit pacienta a členy jeho/její domácnosti:

- o potřebě monitorování zdravotního stavu,
- jaké jsou závažné příznaky,
- o potřebě izolace pacienta,
- o nošení roušky,
- o zajištění režimu a úklidu společných prostor (kuchyně, WC, koupelna apod.),
- o zásadách hygieny rukou.
- o nakládání s kontaminovaným odpadem.

(viz **Příloha 1** tohoto dokumentu).

6. Základní zdroje

- [https://www.who.int/publications-detail/home-care-for-patients-with-suspected-novel-coronavirus-\(ncov\)-infection-presenting-with-mild-symptoms-and-management-of-contacts](https://www.who.int/publications-detail/home-care-for-patients-with-suspected-novel-coronavirus-(ncov)-infection-presenting-with-mild-symptoms-and-management-of-contacts)
- <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/>
- <https://www.ecdc.europa.eu/>
- <https://koronavirus.mzcr.cz/wp-content/uploads/2020/10/Algoritmus-izolace-a-karantena-15-10-2020.pdf>
- <https://www.infekce.cz/zprava20-93.htm>
- <https://koronavirus.mzcr.cz/wp-content/uploads/2020/10/Management-akutni%CC%81ch-onemocne%CC%8Cni%CC%81-v-ambulanci%CC%81ch-PLDD-15-10-2020.pdf>

7. Použité zkratky

CPALP – cílový poskytovatel akutní lůžkové péče

DM – diabetes mellitus

KHS – Krajská hygienická stanice

ZOS – Zdravotnické operační středisko

ZZS – Zdravotnická záchranná služba

8. Autorský tým (v abecedním pořadí):

Gřegoř Roman ¹

Šeblová Jana ^{2,3,4} (editor)

Truhlář Anatolij ^{5,6}

¹ Zdravotnická záchranná služba Moravskoslezského kraje, p.o., Ostrava, Česká republika

² Urgentní příjem Oblastní nemocnice Kladno, Česká republika

³ Zdravotnická záchranná služba Středočeského kraje, p.o., Česká republika

⁴ Urgentní příjem a LSPP dětí FN Motol, Praha, Česká republika

⁵ Klinika anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny, Univerzita Karlova, Lékařská fakulta v Hradci Králové, Fakultní nemocnice Hradec Králové, Hradec Králové, Česká republika

⁶ Zdravotnická záchranná služba Královéhradeckého kraje, p.o. Hradec Králové, Česká republika

9. Poznámky

- Formátování a formální editaci originálního zdrojového textu autorského týmu provedla Jana Šeblová (kontakt: seblova.jana@gmail.com, tel. 724568877)
- Aktuální verze doporučeného postupu „Kritéria pro ponechání pacienta s příznaky nemoci COVID-19 v ambulantní péči“ bude vždy dostupná na webu SUMMK www.urgmed.cz.

Příloha č. 1 – Obsah poučení pacienta a členů jeho/její domácnosti

Dne byl/a pacient/pacientka a členové společné domácnosti posádkou ZZS informováni o následujících doporučeních pro ambulantní léčbu nemoci COVID-19:

Po celou dobu léčby je pacient povinen zůstat doma. Návštěvy v bytě nejsou po celou dobu léčby povoleny.

Pacient bude telefonicky kontaktovat svého ošetřujícího praktického lékaře a domluví se s ním na způsobu a frekvenci sledování svého zdravotního stavu po celou dobu léčby.

V případě zhoršení zdravotního stavu a výskytu závažných příznaků (výrazná dušnost v klidu, neschopnost dokončit větu na jeden nádech, spánek vsedě jako nový příznak, teplota nad 39 °C více než 48 hodin, poruchy vědomí, zmatenost, útlum) bude on nebo členové domácnosti kontaktovat ZZS (tísňová linka 155). Volající je při komunikaci se ZOS ZZS povinen uvést, že jde o pacienta s nemocí COVID-19.

Pacient bude izolován v samostatné dobře větratelné místnosti. V případě nutného kontaktu s ostatními členy domácnosti je nutno dodržet vzdálenost nejméně 2 metry.

Pacient/ka bude doma nosit roušku, zakrývající nos i ústa, a denně ji vyměňovat. Papírovou roušku nepoužívat opakovaně, textilní roušky denně prát (60-90 °C) a vyžehlit. Během používání a snímání roušky nesahat na přední stranu.

Pokud je nutná péče druhé osoby, měl by to být jeden člen domácnosti, který je v dobrém zdravotním stavu a netrpí závažným chronickým onemocněním nebo poruchou imunity. Při ošetřování pacienta s nemocí COVID-19 by ošetřující osoba měla mít roušku.

Je nutná hygiena rukou: časté mytí rukou vodou a mýdlem nejméně po dobu 20 sekund, používání dezinfekčního gelu nejméně s 60% obsahem alkoholu, používání jednorázových papírových ručníků. Členové domácnosti si vždy musí umýt/dezinfikovat ruce po kontaktu s pacientem, po a před přípravou stravy, po konzumaci jídla, po provedení úklidu.

Pacient bude mít své vlastní ložní prádlo a jídelní potřeby a nebude je sdílet, bude používat papírové kapesníky, které ihned po použití vyhodí.

Je nutné zajistit denně úklid a dezinfekci povrchů v okolí pacienta a společně používaných prostor (kuchyně, WC, koupelna apod.), na úklid a manipulaci s prádlem používat rukavice, před a po použití rukavic provést hygienu rukou.

Veškerý odpad vzniklý při péči o pacienta (rukavice, roušky, kapesníky aj.) se vyhazuje do igelitového pytle na odpadky, umístěného uzavíratelném odpadkovém koši a 1 x denně se vynáší do sběrné nádoby na komunální odpad.

Členové společné domácnosti sledují svůj zdravotní stav po dobu 14 dnů od posledního kontaktu s nemocným s příznaky COVID-19. Jeho změnu a výskyt příznaků nemoci ihned nahlásí svému ošetřujícímu praktickému lékaři, případně na Krajskou hygienickou stanici.

Další podrobné informace je možné získat na celostátní bezplatné telefonické lince 1221.